

MISTHOVEN

MISTHOVEN

MAX WOLVENDIJK

MISTHOVEN

© 2025 Max Wolvendijk

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Billy Design

ISBN 978 94 652 0178 8

INHOUD

ONTBIJTDAG: HET BROOD VAN DE STAAT	7
PATCHOULI	35
VERGRENDELDE WENSEN	55
OVERSTEKEND WILD	91
DOOR HET DUISTER GEVOED	109
MASQUERADE	133
HET HONDENPARADIJS	159
HET DONKER DER AARDE	173
GRIJZE VLEKKEN	221
IK SPEEL MET ZWART	239
VERKEERDE AFSLAG	261
HET LAATSTE LEVEL	279

ONTBIJTDAG:

HET BROOD VAN DE STAAT

In het centrum van Mithoven torent de kolossale, vierkante toren dreigend boven de omliggende gebouwen uit. De ramen zijn bedekt met een dikke laag modder en mos, alsof ze koste wat het kost de geheimen erachter verborgen willen houden. De gebouwen eromheen staan leeg, besmeurd met graffiti, hun ramen kapotgeslagen, en hun deuren ingetrapt. Metershoog onkruid wurmt zich naar binnen, alsof de natuur haar claim op de stad heeft gelegd. Alles ademt het verval van het hart van Mithoven.

Nu ik de toren tot op enkele meters genaderd ben, voel ik onzichtbare handen aan me trekken. Ik kijk omhoog, en de geesten van de voormalige bewoners zoemen luider en onrustiger in mijn hoofd.

Ik druk mijn handen tegen mijn oren, maar het heeft geen zin. Het geluid komt niet van buitenaf. Koortsachtig heeft het zich diep in mijn schedel genesteld. En hoe dichterbij de toren ik kom, hoe ondraaglijker het wordt.

Waarom was het vijf jaar geleden begonnen? Ik weet het niet. Maar één ding is zeker: het gezoem was hier begonnen, als een boodschap of een waarschuwing dat er iets fundamenteel mis is. Iets dat ik moet herstellen. En diep vanbinnen weet ik dat het antwoord ligt op de plaats waar alles begon: de Punt. Al die jaren ontbrak het me aan moed om naar binnen te stappen, bang dat alles opnieuw zou ontsporen, zoals het vijf jaar geleden ook gebeurde.

Een magere zwerfkat sluipt voor me langs, zijn ogen groot en waakzaam. Hij stopt even, zijn oren spitsen zich naar iets dat ik niet kan horen. Met een korte, scherpe miauw verdwijnt hij in de schaduwen. Zelfs de dieren voelen dat er hier iets niet klopt.

Terwijl ik naar de plek staar waar de kat verdween, overspoelt me weer die allesomvattende vrees, een angst die als een sluier

om me heen hangt. De afgelopen jaren waren slopend, gevuld met onzekerheid. Iedere keer dat ik langs de Punt liep, voelde ik die onverklaarbare kracht die me naar binnen lokte. Een ding is mij duidelijk: deze toren is meer dan een fysiek bouwwerk. Het is een sleutel. Het is mijn sleutel.

Vandaag voelt het anders, en ga ik de confrontatie met de Punt aan. Vandaag is het Ontbijtdag, ooit een symbool van hoop, nu slechts een beeldspraak voor alles wat verloren is. Ondanks de kilte van de verlaten straten en de bedompte geur van rotting dwing ik mezelf vooruit. Met elke stap voel ik het gezoem sterker worden, alsof de toren me uitdaagt. Alleen daar kan ik het begrijpen en beëindigen. Vandaag moet de chaos in mijn hoofd stoppen.

2

Vijf jaar geleden, toen ik voor het eerst naar de toren ging om Ontbijtdag te vieren, was ik twaalf jaar oud, de minimumleeftijd om aan deze dag deel te nemen. Iedere tweede zondag van februari organiseerde de Staat deze dag als een blijk van waardering voor de inzet van haar burgers in het afgelopen jaar. Vanaf zeven uur 's ochtends openden de distributiepunten in het hele land hun deuren, waar pakketten met een heel brood, een kuipje boter, twee plakken kaas en een doosje zoetigheid konden worden opgehaald. Het was een nostalgisch gebaar, bedoeld om mensen te herinneren aan een tijd waarin brood nog een vanzelfsprekendheid was.

Officieel heette deze dag DE GRATIS ONTBIJTDAG, een door de Staat ingestelde feestdag. Maar het woord "feestdag" voelde voor mij altijd misplaatst. Als kind associeerde ik het met vrolijke beelden, maar terwijl ik 's avonds in bed lag en luisterde naar de gedempte gesprekken tussen mijn vader en Brams vader, begon ik te begrijpen dat er weinig te vieren viel. Het was een dag vol

vechtpartijen, voedseltekorten en gesjoemel met de samenstelling van het brood, terwijl – zo hoorde ik hen fluisteren – miljarden-bedrijven van de Staat floreerden dankzij corruptie. Mijn vader sprak daar nooit rechtstreeks met mij over. Hij was bang dat ik dan niet meer mee zou willen. En ik vertelde hem niet dat ik het allemaal al wist.

Op mijn eerste Gratis Ontbijtdag maakte mijn vader me wakker om kwart over zes. Het was een van de koudste dagen van die winter, net boven het vriespunt. De kou sneed door het dunne glas van mijn slaapkamerraam. In de keuken wachtte mijn moeder me op met een kop thee en twee voedingspillen.

‘Want op een lege maag kun je niet leven,’ zei ze, terwijl ze haar lip beet. Haar ogen, zwart omlijnd en glinsterend van iets wat ik toen niet begreep, ontmoetten de mijne.

Ik liep naar het raam en schoof het gordijn open. Er brandde licht in Brams huis, hij was ook al wakker. Oorspronkelijk zou Bram met zijn eigen vader gaan, maar in januari was zijn vader plotseling verdwenen. “De mond gesnoerd,” had mijn vader gefluisterd tegen mijn moeder. Ik had hem nooit eerder zo horen spreken, en het liet een kilte achter die mij deed huiveren. Toen ik hem ernaar vroeg, weigerde hij om er maar iets verder over te zeggen. Bram durfde ik niet te vragen.

Mijn vader en ik kleedden ons warm aan en mijn moeder gaf mij bij het afscheid een knuffel die net iets te lang duurde.

‘Kijk je goed uit, jongen? Voorzichtig hoor,’ zei ze. Ik zag dat haar ogen vochtig waren. ‘En als je het niet vertrouwt...’ Haar stem brak, maar ze herstelde zich snel. ‘Kom dan meteen terug naar huis. Beloof je dat?’

We klopten bij Bram aan, en vertrokken naar het centrum.

Terwijl we door de donkere straten liepen, voelde ik de kou door mijn kleren bijten. Mijn adem hing als kleine wolkjes in de lucht, die meteen verdwenen. Bram liep stilletjes tussen ons in, zijn handen diep in zijn zakken gestoken. ‘Het voelt... anders

vandaag,' zei hij, zijn blik gericht op de grond. Mijn vader wierp hem een korte, onderzoekende blik, maar zei niets en versnelde zijn pas.

3

In de volksmond noemde men het de Punt. Zelfs tientallen kilometers buiten Mithoven was de toren met zijn spitse punt zichtbaar, een dominant kenmerk van de skyline. Inwoners spraken erover met een soort eerbied, alsof het gebouw een levend wezen was. Het was dan ook vanzelfsprekend dat dit imposante bouwwerk tot het distributiepunt van onze regio werd gekozen.

Het was half zeven en nog donker toen we de wijk uitliepen, de spoorwegovergang overstaken en de Stationsweg opliepen. Achter het stationsgebouw kwam een trein piepend tot stilstand. De geur van nat staal en olie mengde zich met de koude lucht en kroop in mijn neus.

Ik was nog nooit zo vroeg buiten geweest, en ik keek mijn ogen uit. Tot mijn verbazing waren er al veel mensen op de been. Vanuit elke zijstraat stroomden ze toe, allemaal op weg naar het centrum. Ze hadden één ding gemeen: een verdrietige blik. Hun gezichten waren bleek, verslagen, alsof ze een gewicht droegen dat ik niet kon zien. De een leek nog treuriger dan de ander, en ik dacht terug aan de gesprekken tussen Brams vader en de mijne. Over de vechtpartijen. De onvrede onder de mensen. Het knaagde aan me. Ik durfde hen nauwelijks aan te kijken, bang om iets in hun ogen te zien wat ik niet wilde begrijpen. Zonder het te beseffen versnelde ik mijn pas.

Twee meter voor ons duwde een man zich voort in een rolstoel. Het was onze enge achterbuurman, meneer Buitendam. De kale man zonder benen, met ogen die zo strak samengeknepen waren dat het leek alsof hij niets zag, maar die toch altijd alles leken te weten. Hij had een hekel aan Bram en mij. Hij joeg

ons weg als we te dicht bij zijn tuintje speelden, of kwam schreeuwend naar buiten omdat we volgens hem te veel lawaai maakten. Alsof hij meer recht had op de straat dan wij. Maar hier, dacht ik, waren we gelijk. Iedereen kreeg één pas en iedereen ontving precies hetzelfde.

Ik stootte Bram met mijn elleboog aan en wees naar meneer Buitendam. Bram had hem al gezien en knikte kort terug.

We sloegen af bij de Willemsstraat, waar drie meter hoge ijzeren hekwerken stonden die de looproute naar de Punt vormden. Het zag eruit als een labyrint van staal, een zigzaggend pad dat ons naar het hart van de stad leidde. We moesten vijf keer heen en weer lopen, zoals bij een attractiepark waarover ik eens in een geschiedenisboek had gelezen. Alleen waren deze hekwerken veel hoger, en niets aan deze tocht voelde als een attractie.

Bij de ingang stond een controlepost. Vier Veiligheidsmedewerkers in zwarte uniformen, met een dunne rode streep op de mouwen, controleerden de toegangspassen. Voor ons gaf meneer Buitendam zijn pas aan een medewerker. Na een korte bliep lichtte het apparaat groen op, en de medewerker gebaarde dat hij door mocht. Meneer Buitendam knikte kort naar de medewerker en rolde verder, zonder op te kijken. Maar bij de lange, statige man na meneer Buitendam kleurde het apparaat rood.

Het apparaat piepte scherp, een geluid dat door merg en been ging en de mensen in de rij in één klap deed verstommen. Een Veiligheidsmedewerker legde zijn hand op de kolf van zijn pistool, zijn ogen waren strak op de lange man gericht. Hoe kon je een ongeldige pas hebben? Het moest een vergissing zijn. De lange man stak verontwaardigd zijn armen in de lucht en begon tegen de medewerker te spreken. Het apparaat piepte opnieuw, en de medewerker's blik werd ijskoud, zijn hand bleef rusten op de kolf van zijn pistool. De spanning was duidelijk voelbaar. Mijn maag kromp ineen terwijl ik naar de man keek. Wat gebeurde er als de pas rood licht bleef geven? Wat als mijn pas ook rood licht

gaf? Ik voelde zweet in mijn handpalm terwijl ik mijn eigen pas in mijn broekzak krampachtig vasthield.

‘Denk je... dat ze hem terugsturen?’ fluisterde Bram. Ik kon alleen maar mijn hoofd schudden.

De lange man kalmeerde en trok haastig iets uit zijn portemonnee en werd zo toegelaten tot wat ik in gedachten *de fuik* begon te noemen. Ik slaakte een zucht van verlichting. De vraag wat er met de mensen zou gebeuren die niet door mochten, bleef in mijn hoofd spoken. Tot dusver was er van een feest geen sprake.

Gelukkig lichtte onze pas groen op. Een golf van opluchting spoelde door me heen terwijl we de fuik inliepen. Om ons heen stonden de statige panden als stille getuigen van een verleden dat allang vervaagd was. Hun gevels fluisterden verhalen van een tijd waarin deze straten nog vol leven waren, maar nu staarden ze leeg terug. Van mijn vader had ik gehoord dat hier vroeger een groentewinkel, een supermarkt en een kroeg hadden gezeten, maar door schaarste waren ze genoodzaakt de deuren te sluiten.

Het was kwart voor zeven, nog een kwartier voordat de deuren van de Punt zouden opengaan, toen de rij stagneerde. Eerst had ik nog wat bewegingsvrijheid, maar de menigte achter ons bleef aandringen, en al snel stonden we stijf tegen elkaar. Iemand achter me stootte tegen mijn rug en ik wankelde even. ‘Hé, kijk uit!’ riep iemand anders boos. Maar niemand keek op. Ik kneep stevig in de hand van mijn vader, en Bram deed hetzelfde aan de andere kant.

De mensen begonnen steeds meer te mopperen. De stemming sloeg om. Sommigen trokken aan de hekwerven, waardoor het piepende ijzer door de straat galmde. Een baby in een kinderwagen begon te huilen. Voor ons riep een man dat hij niet meer kon ademen. De kreten van ongeduld en paniek mengden zich met het metaal, een dreigende kakofonie die in mijn oren bleef hangen. De hitte van de opeengepakte lichamen kroop door

mijn kleren en mijn ademhaling werd oppervlakkig. Ik voelde hoe zweet langs mijn slapen liep en dat mijn maag samentrok. Er was geen ontsnappen. De fuik was meedogenloos. Ik zat hier vast tot de deuren open zouden gaan en ik met de stroom mensen naar de Punt kon lopen. Maar wat stond ons daar te wachten?

4

De klokken van de Martinuskerk luidden zeven keer, het startschot voor het openen van de deuren van de Punt. Langzaam zette de menigte zich weer in beweging. Na de kronkelende rijen in de Willemsstraat volgden we de route verder langs het Anjerplein, een groot plein in het centrum van Mithoven. Wat eerst nog een ordelijke tocht leek, veranderde in een ongeduldige chaos. Mensen begonnen weer te dringen, ongeduldig door het trage tempo. Ik kreeg een harde duw van achteren en botste tegen de rolstoel van meneer Buitendam aan. Hij draaide zich om en bracht vreemde, raspende geluiden voort.

Hij herkende me, maar zei niets en keerde zich abrupt om, vastbesloten zijn plaats in de rij niet te verliezen. ‘Sorry, meneer Buitendam,’ mompelde ik. Maar hij luisterde al niet meer.

Het geduw achter me nam toe, en ineens voelde ik mijn vaders hand niet meer. De stroom mensen drukte me naar de zijkant, tegen het ijzeren hekwerk. Het koude metaal sneed in mijn gezicht terwijl ik probeerde om niet omver te worden gelopen. Mijn vader keek me aan, zijn ogen wijd en angstig. Hij riep iets, maar zijn woorden gingen verloren in het lawaai.

Ik stak mijn duim op en schreeuwde dat ik oké was, hoewel ik zelf nauwelijks geloofde wat ik zei. In werkelijkheid stond mijn hart op het punt mijn borstkas uit te springen.

Op het Anjerplein, net buiten de fuik, stonden twee mannen en twee vrouwen. Ze stonden ongeveer twintig meter verderop.

De vrouwen hadden bruine papieren zakken met het logo van de Staat in hun handen en keken tevreden naar de inhoud. Mijn maag kromp ineen van verlangen. Ik kon niet wachten tot ik ook zo'n zak zou krijgen.

Na een vluchtige afscheidskus scheidden de beide vrouwen zich van de mannen en verdwenen in een smalle steeg. De twee mannen bleven achter en keken spiedend om zich heen. De een was fors, met een baseballpetje achterstevoren. De ander was klein en tenger, met strak zwart haar en een spits sikje.

Plotseling kwamen ze in beweging. Ze liepen recht op mij en de andere mensen in de fuik af. Voor ik begreep wat ze van plan waren, haalde de man met het sikje een knipschaar tevoorschijn en knipte razendsnel een opening in het hek. De grote man rukte het gaas verder open en wurmde zich naar binnen, gevolgd door de sik.

‘Hé! Wat doen jullie?’ schreeuwde iemand. Hij kreeg snel bijval van meerdere omstanders die hem verontwaardigd aankeken. De twee Veiligheidsmedewerkers op het plein hoorden het ruoer en kwamen met getrokken pistool in actie.

De reactie van de menigte was fel: mensen begonnen te schreeuwen en te schelden. Maar de forse man met het petje deed een stap naar voren. Met een woeste blik sloeg hij twee protesterende mensen neer. Een van hen zakte in elkaar, kermend en naar adem happend na een stoot in zijn buik. De ander viel achterover met een gebroken neus, het bloed stroomde over zijn gezicht.

‘Wat is jullie probleem?’ schreeuwde de man met het petje. ‘Er is genoeg voor iedereen! Ik heb het zelf gezien! Dus hou je kop dicht, of zijn er nog meer mensen die een probleem met mij hebben?’ Zijn zware ademhaling doorbrak de stilte die was ontstaan in de fuik, en niemand waagde zich dichterbij. De twee Veiligheidsmedewerkers stonden bij de opening in het hek, hun pistolen alweer opgeborgen. Met hun handen in de zij keken ze toe,

hun blikken kil en onverschillig. Ze vonden het wel prima, dit spektakel. Alsof ze wilden zien hoe ver we zouden gaan, hoe snel we elkaar zouden verscheuren zonder hun inmenging. Een van hen glimlachte kort. Het maakte me misselijk.

Een antwoord kwam uit de mond van een raspende stem. ‘Je hebt geen idee waar je mee bezig bent, jongen,’ zei meneer Buitendam. Hij had zijn rolstoel gedraaid en keek het petje recht aan, zijn ogen klein en berekenend. ‘Er is helemaal niet genoeg voor iedereen. Wat jij doet, is stelen. Door jouw egoïsme blijft er voor anderen niets over.’

Het petje snoof woest. In een fractie van een seconde stormde hij op meneer Buitendam af. Hij trapte tegen de rolstoel, die kantelde en met een klap op de grond viel. Meneer Buitendam keek vanuit zijn benarde positie op de grond met grote ogen naar de man.

Midden in het tumult voelde ik het ineens. Een trilling, een geluid dat zich een weg baande door het lawaai en zich in mijn schedel vastzette. Het voelde niet alsof ik het hoorde, maar alsof het deel werd van mijn gedachten, als een vreemde aanwezigheid die daar niet hoorde. Ik keek wild om me heen, naarstig op zoek naar de bron, maar ik vond niets.

Ik draaide me om naar Bram, om te zien of hij iets hoorde. Hij zat gehurkt op de grond, zijn gezicht verborgen in zijn handen. Zijn hele lichaam schokte van het snikken. Het zag eruit alsof hij heel andere problemen had dan het zoemende geluid. Wat was dit geluid, en waarom voelde het alsof het door mijn lichaam raasde?

Een ijsselijke gil rukte me uit mijn gedachten. Het geluid sneed door de chaos en verdreef het zoemen. Mijn blik schoot naar de man met het petje. Hij stond niet meer op zijn benen. Het grote lichaam lag ineengezakt op de grond, terwijl hij als een bezetene om zich heen sloeg, alsof hij werd aangevallen door iets onzichtbaars. Zijn handen klauwden naar zijn nek en armen, maar zijn

bewegingen werden trager en onsamenhangend.

Toen viel hij stil. Zijn nek zwol op, rood en blauw verkleurend alsof het werd dichtgeknepen door een onzichtbare hand. Op zijn armen verschenen grote bulten, opgezwollen tot de grootte van tennisballen. De man bleef roerloos liggen, zijn ogen wijd open en glazig. Dit was zijn laatste Ontbijtdag.

Vanuit mijn ooghoek zag ik iets door de lucht schieten, iets kleins, een flits die te snel was om te herkennen. Verder scheen niemand om me heen het op te vallen. Wat het ook was, het had te maken met wat er zojuist was gebeurd. Dit was geen ongeluk geweest, dit was iets anders. En dit was nog maar het begin.

5

Meneer Buitendam zette zijn rolstoel overeind en klauterde er weer in. De mensen om ons heen leken hem niet eens op te merken. Ze schoven als een massieve stroom verder, alsof er niets was gebeurd. Een paar meter verderop maakte mijn vader oogcontact met mij. Hij wees al schuifelend naar Bram, die nog steeds ineen-gedoken op straat zat te huilen.

Mijn adem ging snel en schokkerig door mijn neus. Met gebalde handen keek ik naar de mensen die zich weer in beweging hadden gezet. Het leek alsof ze het incident volledig waren vergeeten, alsof het hen niets deed. Ik knikte naar mijn vader en bewoog mijn vingers snel heen en weer om het tintelende gevoel eruit te krijgen.

De man met het petje was morsdood. Zijn compagnon met het sikje was nergens meer te bekennen. Ondanks de gruwelijke scène trok de massa zich niets van het lijk aan. Mensen stapten eroverheen, sommigen zelfs op zijn gezicht. Alsof de man nooit had bestaan. Dit was de realiteit voor iedereen die de regels niet volgde.

Het linkerviel van de rolstoel stond krom en piepte bij elke

beweging. Meneer Buitendam trok met volle kracht aan de wielen, maar de stoel sleepte over de grond en kwam nauwelijks vooruit. Ik aarzelde even voordat ik op hem afstapte en zachtjes op zijn schouder tikte.

‘Dag meneer Buitendam,’ zei ik. ‘Zal ik u even helpen duwen?’

Hij draaide zich om en keek me aan. Zijn ogen priemden in de mijne, onderzoekend wie ik was en wat ik van hem wilde. Een paar tellen lang bleef hij stil.

‘Zeg, ben jij niet die jongen die achter mij woont?’

Ik knikte.

‘Hoe heet je?’

Zijn blik verzachtte, en melancholie gleed over zijn gezicht. Hij wist mijn naam niet, maar hij herkende me wel. Zijn ogen zagen er treurig uit, maar ergens in die treurnis zag ik een glimp van berusting. Hij leek de keren dat hij mij en Bram had weggejaagd te zijn vergeten.

‘Erik,’ stamelde ik. ‘Ik heet Erik.’

‘Dag Erik, dat zou erg fijn zijn. Volgens mij kom ik anders met dat kromme wiel nooit bij de Punt.’

Nadat ik mijn vader had verteld dat ik meneer Buitendam ging helpen, legde hij zijn hand op mijn hoofd.

‘Dat is goed,’ zei hij. ‘Je bent een goeie jongen.’ Zijn blik dwaalde af naar Bram, die nog steeds ineengezakt zat. Het ging duidelijk niet goed met hem. De Veiligheidsmedewerkers, die eerder hadden toegekeken, stapten nu eindelijk naar binnen. Met rustige, beheerste bewegingen begonnen ze Bram de nodige hulp te bieden. Daardoor kon ik me volledig richten op meneer Buitendam.

Terwijl ik hem duwde, begon hij te praten, alsof hij zijn gedachten hardop met me deelde. Hij bleek een hele andere man te zijn dan ik had gedacht. Even later praatte hij honderduit, zijn stem vol warmte en energie. Hij vertelde me over de geschiedenis van Ontbijtdag, verhalen die ik nog nooit eerder had gehoord.

Met elke stap die ik deed leek hij verder terug te reizen in de tijd, naar een wereld die ik me nauwelijks kon voorstellen. Terwijl hij sprak, hoorde ik het monotone geroezemoes van de menigte om ons heen.

Hij vertelde over het onrecht, over een Staat die vrijheid inruilde voor controle. Over de rellen en gevechten, over hoop die keer op keer werd verpletterd. En toen, met een breekbare stem, vertelde hij over de dag waarop hij zijn benen verloor. Zijn stem trilde even, de herinnering deed hem pijn, maar hij dwong zichzelf verder te vertellen.

Een demonstratie waar hij aan deelnam, zo zei hij, liep volledig uit de hand. De Veiligheidsmensen werden ingezet om de betogers uiteen te drijven, waarop het volledig escaleerde. Hij raakte klem tussen een stilstaande auto en een van de overheidsvoertuigen die op de menigte inreed. 'Ik voelde de metalen druk tegen mijn benen en hoorde het geluid van brekend bot.' Zijn ogen vernauwden zich toen hij het beschreef, alsof hij het moment opnieuw beleefde. Niet veel later, in het ziekenhuis, werden zijn benen geamputeerd. 'Voor het groter goed,' zei hij bitter.

Ik had nooit geweten dat de stille woede van hem voortkwam uit zoveel pijn. Zijn woorden gaven me een nieuwe blik op wat Ontbijtdag werkelijk betekende. 'Waar demonstreerden jullie voor?' zei ik.

'Voor betere voedselregulering,' zei hij. 'Voor een maandelijkse Ontbijtdag.' Hij zweeg een moment, alsof hij niet zeker wist of hij moest doorgaan. 'We wisten niet wat de prijs voor zoiets eenvoudigs zou zijn.'

We lachten toen hij zei dat het mogelijk moest zijn om van iedere dag Ontbijtdag te maken, maar dat je ergens moest beginnen. Voor hem was het geen grap. Zijn gezicht werd ernstig, zijn woorden doordrenkt van een vuur dat ik nooit eerder had gezien. Hij geloofde echt dat Ontbijtdag iets groots kon zijn, iets wat iedereen samenbracht.

We staken het Anjerplein over en sloegen linksaf de Olieweg in. Voor ons lag de laatste controlepost, een smalle doorgang waar Veiligheidsmedewerkers streng toezicht hielden. Verderop, na een flauwe bocht naar rechts, werd de Punt zichtbaar. De torenspits verrees hoog boven de panden aan de rechterkant van de straat uit.

Mijn blik bleef hangen bij de torenspits, alsof niets anders nog bestond. Ik was erdoor geobsedeerd, alsof het een magneet was die al mijn aandacht naar zich toe trok. De man met het petje en zijn gewelddadige einde, en de vlucht van de man met het sikje, waren verbleekt. Alleen die torenspits was belangrijk. Dit was het moment waar ik weken, misschien wel maanden, naar had uitgekeken. Mijn allereerste Gratis Ontbijt lag daar, ergens in het hoge pand, op me te wachten.

Meneer Buitendam pakte zijn toegangspas uit de binnenzak van zijn jas. Met trillende vingers overhandigde hij het aan een Veiligheidsmedewerker, een norse man met brede schouders en een donkere zonnebril. De scanner gleed over de pas en piepte. In plaats van het vertrouwde groene licht knipperde een roodbruine kleur. De kleur deed me denken aan roest, dofheid en gaf me onaangenaam gevoel, alsof er een vonnis was geveld.

De Veiligheidsmedewerker fronste en scande opnieuw. Het resultaat bleef hetzelfde. Zijn blik werd donkerder. Hij zette een stap naar voren, duwde mij ruw opzij, en greep de handvaten van de rolstoel.

‘Wat doe je? Laat me los!’ riep meneer Buitendam. Zijn stem klonk schel, maar zijn woorden werden volledig genegeerd. Hij probeerde zich om te draaien in zijn rolstoel, maar de Veiligheidsmedewerker duwde hem hardhandig terug.

Zonder een woord te zeggen manoeuvreerde hij meneer Bui-

tendam naar links, weg van de rij. Een ijzige stilte hing in de lucht, terwijl hij hem via een zijingang afvoerde.

‘Wacht!’ riep ik, en ik glipte langs de Veiligheidsman. Meneer Buitendam moest weten dat hij niet alleen was. Maar voordat ik een meter verder kwam, voelde ik hoe mijn capuchon strak om mijn keel werd getrokken. Een andere Veiligheidsmedewerker had me bij mijn jas gegrepen en hield me in een ijzeren greep. Mijn vingers grepen naar het koord van de capuchon dat strak om mijn keel zat. Ik hapte naar adem.

‘Rustig blijven, jongen,’ zei hij. Zijn stem klonk laag en dreigend. ‘Ga terug in de rij. Wees blij dat je niets is overkomen. Die man is een vijand van de Staat. Iemand die zijn rechten allang verspeeld heeft.’

‘Dat is niet waar!’ zei ik, terwijl ik me probeerde los te wringen. ‘Meneer Buitendam is een aardige man. Het enige wat hij wil, is dat er genoeg eten is voor iedereen!’

Mensen in de rij keken even om, maar hun blikken waren leeg of gevuld met stille afkeuring. Niemand zei iets. Niemand durfde iets te doen. De Veiligheidsmedewerker snoof spottend, alsof hij al honderden van zulke protesten had gehoord. Hij liet me los, schopte onder mijn achterste en gaf me een harde duw. Ik struikelde naar voren, maar bleef op de been.

‘Luister goed, jongen,’ zei hij, terwijl hij dreigend naar me toe boog. ‘Als ik jou was, zou ik ophouden met die praatjes. En nu terug in de rij. Of wil je dat jouw pas straks nooit meer groen kleurt?’

Mijn hart bonsde in mijn borst. Zijn woorden sloegen in als een mokerslag. Deze mannen hadden een macht die veel groter was dan ik ooit had begrepen. Ze controleerden alles, elke beweging, elke ademhaling. Er was geen vechten tegen hun regels, het enige wat je kon doen was gehoorzamen. Meneer Buitendam had zijn rechten verloren. Zijn pas was geblokkeerd. Voor hem bestond Ontbijtdag niet meer.

Ik keek toe hoe hij in de verte verdween, meegevoerd door de strakke greep van een Veiligheidsmedewerker. Waarom? Wat had hij verkeerd gedaan? Meneer Buitendam was geen vijand van de Staat. Hij wilde helpen. Toch behandelden ze hem als een misdadiger. Buitendam werd kleiner en kleiner, totdat hij verdween. Ik voelde hoe mijn vuisten zich balden. Dit was niet rechtvaardig. Dit was niet wat Ontbijtdag hoorde te zijn.

7

Tussen de vier natuurstenen zuilen stonden de twee houten deuren van de Punt wagenwijd open. Via een stenen trap bereikten mensen het bordes en verdwenen de toren in. Ik stond nog in de rij. Helemaal alleen. Vader en Bram waren nergens te zien. Meneer Buitendam was uit de rij gehaald.

Met een plotselinge ongerustheid voelde ik in mijn broekzak, bang dat ik mijn pas kwijt was. Mijn hart bonkte, maar toen mijn vingers het koude plastic raakten, slaakte ik een zucht van verlichting. Ik wist wat ik wilde doen: de helft van mijn brood aan meneer Buitendam geven. Vader zou dat vast goed vinden. Die arme man zou vandaag niets krijgen, maar ik wilde ervoor zorgen dat het toch een klein beetje een feestdag voor hem werd.

De geur van vers brood hing in de lucht. Om me heen verschenen glimlachen op gezichten, en ook ik kon mijn mondhoeken niet bedwingen. Het voelde bijna magisch. Mijn maag knorde oncontroleerbaar, en ik grinnikte zachtjes. Nog twintig mensen stonden voor mij in de rij. Twintig mensen, en dan zou ik voor de allereerste keer de poorten van de Punt betreden.

Mijn blik bleef hangen op de kleine man met het sikje. Hij stapte de stenen trap op, vlak vooraan in de rij. Het was hem dus gelukt om ongemerkt te blijven. Maar toen hij op het bordes stond, hielden de Veiligheidsmedewerkers hem tegen. Ik hield mij adem in. Gelukkig zouden ze hem alsnog pakken. Maar tot

mijn verbazing gebeurde dat niet. In plaats van hem af te voeren zetten ze hem terug in de rij met wachtenden.

Een statige man met een zwart baardje verscheen op het bordes, omringd door vier Veiligheidsmedewerkers. ‘Dat is Dal, de burgemeester,’ fluisterde iemand naast me. ‘Wat doet die hier nu?’

Ik volgde de man met mijn ogen. Een zilveren ketting met een grote penning glinsterde om zijn hals. Het was de eerste keer in mijn leven dat ik een burgemeester zag. Hij liep naar een microfoon, die haastig door een Veiligheidsmedewerker werd neergezet, en tikte erop. Het scherpe gepiep door de luidsprekers langs de Olieweg deed me ineenkrimpen.

‘Beste mensen,’ zei de burgemeester met een strakke blik. ‘Beste burgers van Misthoven. Ik heb een mededeling voor jullie.’

Een onrustig gemompel ging door de rij. Mensen keken elkaar vragend aan en fluisterden.

‘Mag ik even stilte, alstublieft?’ zei de burgemeester, zijn stem luider nu. ‘Dames, heren. Stilte, alstublieft.’

Een vrouw achter me riep: ‘Aan de kant, burgemeester! We kijken hier het hele jaar naar uit. Laat ons dat Ontbijt ophalen!’ Naast mij spuugde een vrouw op de grond. ‘Die man heeft nooit honger,’ mompelde ze, haar ogen donker van woede.

De burgemeester hief zijn hand op, en hield zo een Veiligheidsmedewerker die naar de vrouw wilde stappen tegen. ‘Ik vrees dat ik slecht nieuws heb,’ zei hij langzaam, zijn ogen over de menigte latend glijden.

Een voelbare spanning trok door de rij, als een onzichtbare storm die ieder moment kon losbarsten. Mensen keken elkaar ongemakkelijk aan, zoekend naar antwoorden.

‘Ondanks de goede oogst van dit jaar,’ zijn stem klonk volledig onder controle, maar met een ijzige ondertoon, ‘zijn de voorraden helaas uitgeput. We vragen jullie dringend om rustig te blijven terwijl onze Veiligheidsmedewerkers de hekken verwijderen.’

Ga alstublieft huiswaarts en wacht verdere instructies van de Staat af.' Zijn stem bleef hangen in de koude lucht, maar niemand bewoog. Een man verderop greep het hekwerk vast en rammelde eraan, een vrouw begon te schreeuwen dat ze brood eiste. Dit was geen gewone Ontbijtdag meer. Dit was het begin van het einde.

8

Na de laatste woorden van burgemeester Dal keerde het zoemen in mijn hoofd terug. Het klonk onheilspellender dan ooit, alsof het alleen voor mij bedoeld was. Nu ik de bron leek te naderen, voelde mijn hoofd als mijn slaapkamer op een warme zomeravond: gevuld met muggen die maar één doel hadden—mij prikken.

Ik hurkte op de straat en drukte mijn handen stevig tegen mijn hoofd. De pijn in mijn slapen klopte op het ritme van het gezoem. Mijn geest stond op scherp, verscheurd tussen twee kwellingen: het aanhoudende geluid in mijn oren en de harde, onverbiddelijke woorden van burgemeester Dal. Nee, dit kon niet waar zijn. Hoe hadden ze dit kunnen laten gebeuren? Het hele jaar door werd er keihard gewerkt om voldoende voedsel te produceren, om van deze dag een succes te maken. En nu? Niets. Het was oneerlijk.

Mijn gedachten raasden alle kanten op. Het moest door die graaiers komen, die mensen die al twee, misschien wel drie keer een pakket hadden gehaald. Zij verpestten het voor de rest, voor degenen die zich wel aan de regels hielden en nog niets hadden. Blijkbaar konden we als collectief die verantwoordelijkheid niet dragen.

Ik hees mezelf moeizaam overeind en staarde naar de lucht. Om me heen leek niemand het gezoem te horen. Ik draaide mijn hoofd langzaam van links naar rechts, zoekend naar iets, een aan-

wijzing, een oorzaak. Maar mijn ogen vonden niets. Het moest wel in mijn hoofd zitten. Een hallucinatie, veroorzaakt door de klap van deze teleurstelling.

Ondertussen stroomden de Veiligheidsmedewerkers toe. Met beheerste bewegingen ontgrendelden ze de hekwerken, terwijl het geroep en gespuug van de menigte aanzwol. Sommigen bleven staan, roepend om gerechtigheid, maar anderen dropen af, hun schouders omlaag en hun stappen traag, alsof ze het gewicht van de hele wereld met zich meedroegen.

Mijn blik bleef hangen op de luidsprekers die vijf meter boven ons uit torenden. Die dingen hadden ons de boodschap van vernietiging gebracht. Ze waren allemaal grijs, behalve één. Aan de linkerzijde van de straat, bevestigd aan een houten paal, hing een luidspreker die anders was. Het oppervlak leek bevekt. Het grijze ijzer was bezoedeld met zwarte vlekken waarin hier en daar een flonkerend geel scheen.

Ik voelde een vreemde nieuwsgierigheid opborrelen. Er klopte iets niet aan die vlekken. Ze leken niet vast te zitten aan het metaal. Ik kneep mijn ogen samen om een scherper beeld te krijgen. Was dat... beweging? Ik kon me vergissen maar het leek echt alsof er in de vlek iets bewoog.

Mijn hart sloeg een paar keer over toen ik mijn hoofd lichtjes draaide. De vlekken bewogen mee. Langzaam en sierlijk zweefden ze van het oppervlak los. Een kronkelende, dansende wolk die mijn geest tartte. Wat was dit? Mijn ogen knipperden snel.

Het waren geen vlekken.

De zwerm zweefde in de lucht, een verzameling kleine, zwarte lichamen met glinsterende gele accenten. Insecten. Het woord schoot door mijn hoofd als een bliksemschicht, maar de realiteit voelde te vreemd om te begrijpen. Dit was hún gezoem. Het geluid dat me al die tijd had achtervolgd, kwam van hen.

De mensen om me heen waren nog steeds aan het roepen en duwen, maar hun stemmen voelden ver weg, alsof alleen de in-

secten en ik bestonden.

Mijn benen begonnen te trillen, en een onverklaarbare lach ontsnapte uit mijn keel. Eerst zachtjes, toen steeds harder. Opgelucht, verbaasd en volkomen verward. Ik stootte de man naast me aan en wees naar boven. ‘Kijk! Zie je ze niet?’ Mijn stem sloeg over. Maar de man haalde zijn schouders op, keek me aan alsof ik gek was, en liep weg. Volgens mij kon hij ze niet horen. Hij kon ze niet eens zien. Niemand kon dat. Alleen ik.

De insecten bewogen als één levende wolk, synchroon met elke draai van mijn hoofd. Links, rechts, omhoog, omlaag, ze volgden me, alsof een onzichtbaar koord ons verbond. Het gezoem zwol aan, indringend en dreigend, alsof ze mijn gedachten wilden overnemen. Maar waarom? Wat wilden ze van mij?

9

Ik stak mijn rechterhand in de lucht. Toen ik mijn arm weer in-trok, landde een insect op mijn hand. Het leek nog het meest op een honingbij, maar ik had nog nooit eerder zo’n beest gezien. Het was minstens twee keer zo groot als een gewone honingbij, maar verder leek de vorm overeen te komen. Zijn zwarte ogen glommen en staarden me aan, alsof ze me bestudeerden. Ze leken op geslepen stenen, zwart, en stevig op haar kop verankerd.

‘Hoi, Onyx,’ zei ik zacht. Het was het eerste wat in me opkwam. Haar staart bewoog onrustig heen en weer, en haar zwarte pootjes prikten zachtjes op de palm van mijn hand. Ze leek... nieuwsgierig. Of misschien was het een vertaling van mijn eigen emotie wat op de honingbij weerspiegelde.

Ik stapte richting de trappen van de Punt, waar een Veiligheidsmedewerker me tegenhield. ‘Sorry, jongen,’ zei hij. ‘Het spijt me, maar je mag niet verder.’

‘Ik wil de burgemeester spreken,’ zei ik met trillende stem en wees naar de deuren van de Punt, waar burgemeester Dal was

verdwenen.

‘Dat zal niet gaan. Je moet naar huis, de show is voorbij.’

Een traan gleed langs mijn wang. Mijn keel voelde rauw en mijn stem sloeg over toen ik hem toesprak. ‘De show is helemaal niet voorbij! De show moet nog beginnen!’

De vrouw die een paar minuten geleden nog had geroepen dat de burgemeester aan de kant moest, legde haar hand op mijn schouder. Haar gezicht zag er bleek en gespannen uit. ‘Kom maar, jongen,’ zei ze met een brok in haar keel. ‘Het is nu de tijd niet om...’ Haar blik gleed omhoog, haar ogen verwijd alsof iets haar had gestoord waardoor ze haar zin niet kon afmaken.

Ze hoorde ze ook! Ik voelde mijn hart bonzen.

Vijf meter boven mij verzamelden zich duizenden insecten. Het gezoem werd luider, ondragelijk bijna, terwijl er steeds meer bijen bijkwamen. Samen vormden ze een enorme draaikolk in de lucht. Een geel-zwarte planeet die dreigend ronddraaide.

De mensen in de fuik stopten met praten en bleven verstijfd staan. Hun gezichten stonden strak, monden half open van ongeloof. Iedereen leek ze nu te zien en te horen. Een fluisterende gedachte vormde zich in mijn hoofd. Komt dat door mij? Omdat ik ze kan... besturen?

Ik wuifde met mijn hand heen en weer om Onyx aan te geven dat ze zich bij de zwerm kon voegen, maar ze bleef op mijn hand zitten. Haar vleugels trilden licht, alsof ze me iets duidelijk wilde maken. Mij iets vertellen.

‘Toe maar,’ zei ik zacht. ‘Ga maar.’

Ze vloog van mijn hand en bleef vlak voor mijn gezicht hangen. Haar ogen boorden zich in de mijne, een onbegrijpelijke, haast menselijke blik. Ze kwam dichterbij.

‘Wat doe je, Onyx?’ zei ik. Mijn stem was een fluistering. Maar het waren de laatste woorden die ik een tijdlang kon uitspreken. Onyx vloog recht op mijn gezicht af. Mijn spieren verstijfden. In een reflex sloot ik mijn mond, angstig dat ze binnen zou dringen,

de nabijheid van haar trilling liet mijn hele lichaam sidderen.

Ze landde op mijn lippen. Ik kon haar gewicht voelen, licht maar prikkelend. Ik wilde haar wegvegen, maar ik durfde het niet. Wat als ik haar kwaad maakte? Zou ze me steken?

Mijn gezicht gloeide. Zweet druppelde van mijn voorhoofd terwijl ik een laag, trillend hmm-geluid voortbracht. Ik hoopte dat ze daardoor zou weggaan.

Onyx belette het mij om te spreken. Voor de zwerm boven mij leek dit het teken. De kolkende bijenplaneet kwam in beweging. Ze kolkte een laatste keer rond, als een storm die zijn kracht opbouwt, en explodeerde toen in alle richtingen. De bijen schoten weg, als dodelijke bliksemschichten op zoek naar een prooi.

De Veiligheidsmedewerker voor me kreeg de volle laag. Een tiental bijen stortten zich op zijn gezicht. Hij gilde, een rauw, dierlijk geluid. Terwijl hij zwaaide en spartelde, zwollen zijn wangen en lippen op tot groteske proporties. Uiteindelijk zakte hij kreunend in elkaar.

Het gegil van de menigte mengde zich met het doordringende gezoem. De lucht rook zwaar naar zweet, een metaalachtige geur van bloed, en een zoete ondertoon van honing die misselijkmakend was. Mensen struikelden over elkaar, hun gezichten verwrongen van pijn en angst. Een groot deel van de bijen stormde door de deuren de Punt in. De rest verspreidde zich over de straat. Een vrouw naast me liet haar tas vallen en viel op haar knieën, haar handen beschermend boven haar hoofd. Een man gilde hysterisch en keek met wilde ogen om zich heen, op zoek naar een schuilplaats. Mensen probeerden te ontsnappen, maar het mocht niet baten. De bijen vonden hun slachtoffers zonder genade.

Ik stond stokstijf terwijl Onyx nog steeds op mijn lippen zat. Haar aanwezigheid hield me gevangen, machteloos om in te grijpen. Ik keek toe hoe de chaos zich ontvouwde.

Na wat een eeuwigheid leek, werd het stil. Het gezoem ver-

stomde en Onyx vloog eindelijk van mijn lippen af. Ze bleef even voor me hangen, haar zwarte ogen ondoorgroendelijk, en maakte toen een cirkel in de lucht. Een afscheid, leek het.

Ze vloog weg, steeds hoger, tot ze een klein stipje was en uiteindelijk verdween.

Pas toen durfde ik om me heen te kijken. Het straatbeeld was veranderd in een slagveld. Bloed stroomde langs de stenen trappen, vermengd met honingkleurige druppels. Overal lagen mensen op de grond. Sommigen ademden zwaar, anderen leken levenloos. Mijn blik bleef hangen op de kleine man met het sikje. Hij lag ondersteboven op de stenen trap, zijn lichaam slap, zijn armen en benen onnatuurlijk gedraaid.

Wat had ik gedaan?

10

Het was mijn eerste en tevens mijn laatste Ontbijtdag. Na die dag veranderde alles. De Ontbijtdag werd verboden, en de Staat greep het fiasco aan om haar greep op ons te verstevigen. Als straf, omdat we ondanks alle waarschuwingen niet in staat waren om op normale wijze een Ontbijtdag te vieren. Sindsdien wordt onze stad verstikt door angst. Nu sta ik hier weer, precies vijf jaar later, op de plaats waar dood, verderf en hoop elkaar hebben ontmoet.

Ik loop via de stenen trap het bordes op, waar burgemeester Dal zijn boodschap bracht, de boodschap die de revolutie ontkeurende. De plaats waar het zoemen tot mij kwam en sindsdien een tweede natuur van me is geworden.

Een houten deur van de Punt is uit zijn scharnieren getrapt en ligt in stukken op de grond. De verf is afgebladderd, het hout zwart uitgeslagen door de tijd. Ik tuur naar binnen en probeer de dingen te onderscheiden in wat eens de ontvangsthal was. Het is er donker, alleen de duisternis en de schaduwen zijn goed zicht-

baar. Een onverdraaglijke stank van verrotting bereikt mij zodra ik voor de ingang sta. De lijken zijn allang geborgen, toch dringt de geur diep tot mij door. Ik bedek mijn neus met mijn elleboog, stap de drempel over en ben binnen. Een koude rilling loopt over mijn rug, ik word licht in mijn hoofd door de rottende stank.

Met gestrekte armen tast ik naar een muur totdat mijn vingers een deurkruk vinden. Ik hoop dat dit de deur naar het trappenhuis is. Zodra ik de deur open, echoot een bekend geluid door het gebouw. Het gezoem. Boven, ver weg, klinkt het als een dreigende melodie, en diep vanbinnen weet ik dat de bewoners mij roepen.

Ik begin te klimmen. Na tientallen traptreden verzuren mijn benen, maar het gezoem wordt steeds luider, ik kom dichterbij. Een uur lang beklim ik de trap. De wereld vervaagt, alleen de klim en het zoemen bestaan nog. Terwijl ik hijgend verder ga, zie ik een verandering in het licht. Niet van het daglicht dat van buiten door de dikke laag modder en mos bedekte ramen naar binnen probeert te dringen, maar van boven, een witte gloed die de kilte langzaam verdrijft.

Ik put hoop uit die gloed. Het kan niet ver meer zijn. De druk in mijn hoofd wordt ondraaglijk, het voelt alsof mijn schedel elk moment kan barsten. Maar ik ga door, stap voor stap.

Eindelijk bereik ik de laatste treden. Buiten adem steun ik met mijn handen op mijn knieën, mijn borstkas trilt als een bezetene op en neer. Het gezoem bereikt een onmenselijk volume, een muur van geluid die alles overstemt. Voor me staart een zware houten deur me aan. Door de kieren en het sleutelgat ontsnapt een helder wit licht. Het hout is versierd met diepe groeven, als littekens, waarin het logo van de Staat is gekerfd.

Ik veeg het zweet van mijn voorhoofd. Mijn vingers trillen terwijl ik de deurkruk omklem. Wat als hij op slot zit? Maar de kruk geeft mee. De deur zwaait open, en ik sta in de bovenste kamer